

to establish the basis for comparison in the study of syntactic categories in different types of discourse has been established. This approach will provide an opportunity to examine in detail not only specific homogeneous concepts, but also abstract heterogeneous phenomena and categories.

Keywords: syntactic concept, reference of comparison, cognitive-semantic syntax, meaningful and structural organization of the concept.

УДК 81'42:165.72

Москальчук М. М.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ЛІНГВОКОГНІТИВНІ ПІДХОДИ ДО ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ ВЕРИФІКАЦІЇ СУЧАСНОГО СВІТСЬКОГО ГУМАНІЗМУ

У статті визначено лінгвокогнітивні підходи до сутності понять, використовуваних у сучасному світському гуманізмі. Проаналізовано зміст таких понять, як “евпраксофія”, “dasein”, “маса/натовп”, “людина маси/натовпу”, свобода “freedom” і свобода “liberty” в їхній кореляції з когнітивним та лінгвофілософським витлумаченням. Установлено, що ці поняття є домінуючими у визначенні принципів і поглядів на феномен людини, на її соціальне життя, які сприятимуть розкриттю природи Людини ХХІ ст.

Ключові слова: евпраксофія, гуманізм, світський гуманізм, свобода “freedom”, свобода “liberty”, маса/натовп, людина маси/натовпу, свобода волі.

У сучасному різноманітному та багатокультурному світі все більшого впливу набувають досягнення в науково-технічній сфері, завдяки яким відбувається теоретичне осмислення духовності, переосмислюється не тільки саме буття людини, а й формується культура мислення (В. П. Кохановський, Т. Кун та ін.) де філософія виступає як інтелектуально-духовна діяльність, спрямована на формування системи мислення та способу життя (І. Лакатос, Ф. А. Гаєк та ін.), а лінгвістика сприяє універсальному та національно-специфічному, культурному й мовному розвитку суспільства (М. Алефіренко, О. Березович, О. Кубрякова, В. Маслова та ін.).

Змінюються не лише погляди на людину та її положення в суспільстві, а й спостерігається становлення нового соціокультурного середовища, яке тісно пов'язане з однією із течій у філософії – світським гуманізмом (П. Куртц). Нині гуманізм – це найважливіша складова розвитку культури, формування суспільних відносин, визначення людиною свого ставлення до світу і пристосування до навколишнього середовища (Г. В. Гівішвілі, В. Кувакін та ін.).

Мета статті – проаналізувати лінгвокогнітивні підходи до термінологічної верифікації сучасного світського гуманізму.

Із нівелюванням гуманістичних цінностей постає необхідність інтеграції результатів різних наук для вивчення процесів відродження нової духовності, на засадах якої буде формуватися транскультура людської цивілізації.

У цьому контексті нові терміни постають універсальними поняттями, що виходять за межі звичного феномена і набувають іншого змісту, характеризуючи середовище і буття сучасної людини. Відомо, що жодна наука не стоїть на місці, вона продовжує свій поступальний розвиток, вводячи в обіг нові поняття, чому значно посприяли науково-технічні досягнення та нововведення. Для цього є необхідність

створення термінологічної бази, яка б допомагала в дослідженнях лінгвоантропологічної парадигми світського гуманізму з урахуванням сучасних досягнень наукового й технологічного прогресу.

Це детермінує становлення нової лінгвофілософської парадигми, розробку нових методологічних підходів щодо вирішення проблем, пов'язаних з питаннями: хто така людина та що її очікує в майбутньому?

Головні концепції й проблеми, що стосуються різних аспектів дослідження мови, знайшли всебічне висвітлення у працях в області теоретичного мовознавства, лінгвістики та філософії мови (М. Бахтін, А. Вежбицька, Л. Вітгенштейн, Г. Гаддамер, В. фон Гумбольдт, Е. Гуссерль, У. Куайн, Ю. Лотман, Ч. Морріс, Ч. Пірс, О. Потебня, П. Рікьор, Е. Сепіра, Ф. де Соссюр, Б. Уорф, Ю. Хабермас та ін.). Розвиток лінгвофілософських ідей відмічається з 70-80-х років ХХ ст. і започатковується завдяки працям Г. Фреге, Б. Рассела, В. Квіна, Н. Хомського та ін.

У різних аспектах проблеми людини обговорюються у лінгвістичних студіях сьогодення, створюючи нове поле для міждисциплінарних наукових досліджень. А тому в різних науках, як-то: у лінгвістиці, філософії, психології та ін. починають виникати нові терміни, за допомогою яких вчені намагаються визначити, що таке людина. У результаті наукових пошуків на початку ХХ ст. новою течією філософії – екзистенціалізмом досліджуються проблеми людини та її місце у світі, проблеми духовної витримки (М. Гайдеггер, А. Камю, С. К'еркегор, Х. Ортега-і-Гассет, Ж.-П. Сартр, К. Ясперс).

Так у 40-х рр. минулого століття відомий австрійський психолог В. Франкл, досліджуючи та вивчаючи людину, у праці “Людина в пошуках сенсу”, намагався дати визначення людині через сенс її життя, розглядаючи його як вроджену мотиваційну тенденцію, яка притаманна всім людям і є основним рушієм поведінки та розвитку особистості. “Для того, щоб жити та активно діяти людина повинна вірити в сенс своїх учинків” [1]. Якщо не відбувається реалізація сенсу, тоді людина потрапляє до екзистенціального вакууму, який призводить до неврозів. Досягти власних сенсів кожній людині допоможуть цінності творчості, точніше праця та любов. Натомість французький антрополог і католицький теолог П. Тейяр де Шарден у праці “Феномен людини” визначив людину як центр світу і вершину еволюції.

Зрештою, прагнення зрозуміти, що таке людина, її сутність, спонукали вчених до необхідності введення нових термінів і понять. Так, С. К'еркегор позначає людину за допомогою двох слів, вказавши, що кожен індивід є свobodним та духовним, а тому людина є індивідуальною особистістю, що проявляється в її зовнішніх діях та має індивідуальний внутрішній світ. Натомість М. Гайдеггер визначав людину, застосовуючи поняття “dasein”, яке дослівно перекладається як “ось” і “тут”. За М. Гайдеггером, дане поняття позначає часовість людського буття. Саме “dasein” дає можливість усвідомлювати людині те, що вона існує на даний час в конкретному місці, тут і зараз. Воно допомагає людині зрозуміти, що вона не стоїть на місці, що час іде і вона рухається разом з ним. Завдяки “dasein” індивід може брати участь у подіях, які відбуваються в суспільстві й не стояти осторонь. Відтак, “dasein” – це буття людини з усіма можливостями та діями, які притаманні їй [2].

З середини ХХ ст. у сучасному суспільстві все більшого поширення набуває таке явище, як дегуманізація, на розповсюдження якої значно посприяли здобутки індустріального суспільства, в якому основна увага зосереджувалась, переважно, на масовому виробництві. Образ сучасної людини стає все більш суперечливим, а провідними принципами стають розчарованість, дисгармонічність, занедбаність і відчуження, що свідчить про поступове руйнування гуманістичних традицій [3].

Унаслідок цих процесів на перетині століть виникає таке явище, як *світський гуманізм*, який активно досліджує питання мирського характеру й проблеми, які в сучасному світі почали відходити на задній план, зокрема, моральні цінності, питання свободи, чим керуються люди у власних вчинках і т.п. Ці та інші проблеми досліджувались гуманістами у різні роки. Втім, хотілося б звернутись до творчого доробку яскравого представника світського гуманізму Пола Куртца, який для вирішення назрілих проблем у суспільстві вводить в обіг поняття “євпраксофія”, бо вважає, що поняття “гуманізм” не дає належного пояснення того, що є насправді гуманною поведінкою й не визначає, якою повинна бути гуманна людина.

Для того, щоб краще зрозуміти, що означає цей термін, вчений розбиває його на корінь і префікс, з яких слідує, що євпраксофія це – *eu-, praxis* та *sophia*. *Eu*, під цим префіксом мається на увазі “добро”, “благо”, та “сприятливе”, *praxis* – це “дія, діяння або практика”. Отже, євпраксія – це “вірна дія” або “хороша поведінка”, а “*sophia*” – поняття, яке виведене із *sophos* – “мудрий” (під ним мається на увазі “мудрість”).

Також, як слушно відмічає П. Куртц, євпраксофія поєднує в собі *Weltanschauung* (світогляд) і *філософію життя*. Саме на основі практичної або етичної сфери євпраксофія сприяє тому, що людина може застосовувати мудрість у поведінці й у житті, і це повинно стати її світоглядом та життєвим орієнтиром. Окрім цього, євпраксофія допомагає людині зрозуміти, що вона повинна будувати свої переконання та ідеї не тільки на мудрості, а й долучати до цього розум та критичний інтелект. “Мудрість у широкому розумінні включає в себе не тільки філософське і практичне рішення, але й наукове розуміння” [4, р. 153].

Якщо проаналізувати введений П. Куртцом термін “євпраксофія”, то можна помітити, що він зосереджується не тільки на етичній сфері, а долучається також і до наукової діяльності. Виходячи з цього вчений виокремлює чотири ознаки, які характеризують цей термін.

Першою ознакою є *метод дослідження*, який П. Куртц визначає як важливий і основний принцип секулярного гуманізму, що характеризується не менш важливою рисою – епістемологією. Як відмічає вчений, у різні часи людину намагалися підлаштувати під певні встановлені приписи, будь-то релігійні чи правові, щоб мати можливість керувати людською поведінкою та встановлювати певну цензуру. Тому перший принцип гуманізму спрямований на вільне дослідження в кожній області людської діяльності, який допоможе звільнитися від тиску в будь-якій соціальній сфері. З цього слідує, що в методі дослідження необхідно використовувати критичний розум і спостереження, застосовувати об’єктивний метод в усіх сферах людської діяльності, де існують недосліджені проблеми (в релігійній, філософській, етичній, політичній).

Другою ознакою постає *космічний погляд на світ*. Саме тут використовуються методи науки і дослідження, щоб не тільки мати точні дані та чітке уявлення про світ, але й для роз’яснення космосу та визначення в ньому місця людини. Власне сама людина може усвідомлювати свою поведінку і розуміти положення справ, втручатися у процеси природи та змінювати їх новими відкриттями і винаходами. “Людська сутність проявляє раціональний вибір. Вона здатна до збереження проблем, які зустрічаються в житті, і ця частина визначає їх майбутнє, що і є проявом гуманістичного світогляду” [4, р. 352].

Третьою ознакою є *життєва позиція*. Дана характеристика вказує на те, що людям притаманний вибір, але, який вибір необхідно зробити, визначається пізнанням. Допомогти знайти відповіді на питання: “Що повинно бути, щоб Я зробив вибір?” та “Як Я повинен жити?” може саме євпраксофія, яка, за визначенням П. Куртца, і є тим

самим гуманізмом, який пропонує стандарти поведінки, які допоможуть людині в житті та підкажуть, як слід вчинити. Саме в такій етиці євпраксофії й знаходиться відповідь на питання: “Що означає життя?”. “Гуманіст не дивиться вгору на небеса для запевнення в божественному порятунку. Він має у своїх основах навіювання прямо з Землі, має силу Прометея до опанування мистецтва, науки, співчуття, причину й здатність до створення кращого світу для себе та свого супутника людської сутності” [4, р. 380].

Для людини світ – це простір, система, в якій існують інтереси та потреби. Існує багато можливостей, за допомогою яких людина може створювати власний життєсвіт. Адже світ є поєднанням природи та культури, в якому людина може відкривати для себе нові речі, за допомогою яких розроблятиме власні плани, проекти та утворювати відносини, що носять моральний характер. Саме для досягнення власної життєвої позиції необхідно, щоб основним методом став *метод розуму*. “Ми повинні культивувати розумову здібність для критичного інтелекту в етичному дослідженні, знанні добра та зла, і тому можемо мати усвідомлений вибір. Для гуманіста практична мудрість – це можливість вибору між альтернативними процесами після обдумування, оцінка шляхів і кінців, витрат та наслідків свого вибору для себе та інших” [4, р. 385].

Утім, не тільки критичний розум характеризує гуманіста. Людина-гуманіст наділена ще такими основними чеснотами, як мужність, яка визначається як подолання нещастя та попередньо зневага до нього; мислення, яке використовує критичний інтелект для того, щоб зберегти гуманістичні проблеми та зрозуміти природу; співчуття як певне моральне усвідомлення, якого потребують інші люди. Таким чином, можна констатувати, що етика гуманіста містить не тільки зацікавленість у власному житті та здійсненні власних бажань, потреб та інтересів, а також зацікавлення в благополуччі інших, тобто “альтруїстичне відношення до спільноти, з якою ми взаємодіємо, яка поширюється, зрештою, на все планетарне суспільство” [4, р. 385–387].

Зрештою, проаналізувавши введене П. Куртцом поняття “євпраксофія”, ми встановили, що воно характеризує світську науку, яка увібрала в себе погляди таких наук, як філософія, біологія, етика, культура та багато інших, а тому спроможна проголосити всеосяжний погляд на світ, пояснити людині світ, навколишнє середовище та природу. Її етичні принципи допомагають виховувати в кожній людині порядність, творчу особистість, освіченість, повагу до інших людей, здатність захищати природу і навколишній світ.

Якщо П. Куртц досліджував сучасну людину крізь призму введеного ним поняття “євпраксофія”, акцентуючи увагу на її здатності виховувати в людині тільки хороші якості – порядність, прагнення не руйнувати, а зберігати світ і суспільство, то французький соціолог та антрополог Сьорж Московичі намагався дослідити буття людини крізь призму такого соціального явища, як “маса”. Так само, як і П. Куртц, він пов’язує появу феномена “маси” з дегуманізацією суспільства, яка також веде до руйнування гуманістичних відносин, принципів, зміни внутрішнього світу людини та розуміння самої людини. Так, потрапляючи до маси, у людини починає загострюватись почуття ідентифікації. Цей феномен пояснюється тим, що кожна людина схильна копіювати поведінку й жести інших, тому ідентифікація несе в собі почуття прив’язаності та знаходження чогось спільного з тим, кого наслідує. Відчуття прив’язаності до когось і складає основу, яку С. Московичі називає ідентифікацією [5, с. 193–195].

Утім, не тільки ідентифікація впливає на людину, а й саме перебування в масі робить людину чутливою й піддатливою до впливу та навіювання. Дане явище

(навіювання) застосовується для колективного зібрання. Саме такі стани С. Московичі характеризує так: відхід від логічного мислення, навіть перевага алогічного мислення, розкол раціонального та ірраціонального в людині, її внутрішнього та зовнішнього життя. У такому стані кожна людина підкорюється конкретному авторитету групи або вождю та стає податливою до наказів того, хто навіює. Окрім цього, підпадаючи під навіювання, людина починає боротися з Я-індивідуальним, Я-соціальним та Я-іншим, де зникає їх ідентифікація, що в решті-решт призводить до повного розчинення в масі [5, с. 29–30].

Коли ж люди-маси перебувають у гіпнотичному стані, їм можна навіяти будь-що, вони можуть прийняти все, що завгодно. Саме така надмірність натовпів, зазначає С. Московичі, змушує народ рухатися безперервно, і для цього йому потрібна мета, центр тяжіння, до якого можна було б прагнути. Такими центрами можуть бути видатні особистості, вожді, іноземці, заможні люди, світ, війна тощо. Також це може бути конкретне місце, до якого йде натовп (прикладом такого місця були Бастилія під час Французької революції та Зимовий палац у Петербурзі під час революції в Росії та ін.). Таке прагнення до свого кумиру або центру тяжіння допомагає людині позбутися коливань, сумніву та відхилень, які б могли призвести до ризику виникнення розбіжностей і розділення маси.

Коли ж “людина маси” наділена безмежним уявленням, збуджена сильними емоціями, які не мають ніякого відношення до ясної мети й мають дивну властивість – вірити всьому, що їй говорять, тоді єдина мова, яку вона здатна розуміти, – це мова, яка оминає розум і звернена до почуттів [5, с. 34]. “Людина маси” за допомогою навіювання починає мислити автоматично, тому кожна людина в масі мислить так, як їй наказали мислити, а не так, як вона сама бачить цей світ. Це означає, що “людина маси” ніяк не може вплинути на дійсність та змінити її. Отже, коли індивід входить до певного кола людей, він стає “людиною маси” й починає міркувати як колектив, а не як індивід, тобто втрачає індивідуальність.

Завдяки феномену “маса” змінюється розуміння природи людини, її психіка й те, як вона функціонує в суспільстві, це й спричинило появу такого поняття як “людина маси”. Це поняття характеризує зміну поведінки людини, її мислення, піддатливість, перетворення на колективну особу, яка діє й мислить так, як змушує її маса, в якій людина вже більше не існує як індивід і окрема особистість. Така людина спрямовує власну увагу тільки на одну конкретну особу – це “вождь маси”, тільки йому вона беззаперечно вірить.

Повертаючись до питань, пов’язаних з розумінням буття людини, хотілося б звернутись до творчості сучасного британського вченого Ентоні Флю, який у своїх дослідженнях зосереджується на філософсько-антропологічному аналізі ідеї отримання та природи знання, де пріоритетом дослідника стає людина, яка за своєю суттю може робити вибір. Він виходить з того, що індивід є свідомою істотою й здатен осмислювати всі за та проти. Це пов’язане з тим, що для того, щоб отримати певний результат та зробити вірний вибір, людина, подекуди, ставить багато запитань і тому отримує стільки ж відповідей та пояснень. “Коли у нас виникають перші думки, – вказує Е. Флю, – тоді і виникають пояснювальні відповіді на ці питання, та якщо з’являється більше одного питання, то тут може виникнути й багато пояснень, більш ніж одне” [6, р. 110]. Втім, пояснення, які є відповідями на питання, можуть бути легковажно використані, тому для кращого розуміння пояснення людина повинна звертати увагу не тільки на очевидні факти, але й помічати дрібну правду, що є прикладом справжнього інтелекту. У цьому аспекті постають закономірно два питання, з яких перше стосується пояснення й полягає в наступному: “Чому

виконавець переконаний в істинності *p*, запитує це для того, щоб констатувати те, в чому виконавець є переконаним. Це здійснюється також для того, щоб пояснити, чи існують для нього або для неї певні підтверджуючі причини, які приховує переконання в тому, що *p* істинне. Тому для нього чи неї буде існувати істинно обґрунтоване підтвердження” [6, р. 111].

Слідуючи за думкою Е. Флю, стає зрозуміло, чому той чи інший виконавець обирає певний окремий випадок для вираження-переконання в істинності *p* та аналізує думку і мету цієї окремої висловленої дії, на основі чого кожна людина може втратити здатність до припущення тверджень і ті причини та мотивації, які підтверджують її дії, а також підстави, за якими вона може виключити решту мотивацій [6, р. 112].

Для отримання людиною знання їй необхідно зробити певний вибір, а для цього існують фізичні підстави – це навколишнє середовище (якість повітря, клімату, які діють непомітно, регулюючи та змінюючи тон та звички тіла). Окрім фізичних властивостей, в отриманні вірного вибору та знання, людині допомагає її здатність до раціонального мислення, раціональність з відкритим розумом, завдяки яким людина здатна зробити вибір. Саме відкритий розум сприяє індивіду серед представленого багатого розмаїття ідей обрати ту одну, яка є безпосередньо неминучою і більш життєздатною. За визначенням Е. Флю, саме завдяки відкритому розуму людина розвиває в собі здатність до критицизму. Загалом, критицизм, який застосовує людина, допомагає їй діяти в теоретичних науках, для яких головною метою є істина. “Якщо ми є щирими пошуковцями, – заявляє вчений, – тому ми повинні прийняти те, що К. Поппер називав критичним підходом” [6, р. 124]. Отже, вчені, які бажають знайти істину, повинні завжди бути готовими до перевірки, перевірки, і ще раз перевірки, способом якої і є критицизм. “Чесні дослідники, бажаючи щоб їхні власні природні теорії і гіпотези були вірними, вони повинні показати, що вони є дійсно щирими шукачами істини, такою є їх обов’язкова праця, а всі їхні власні теорії та гіпотези повинні бути вірними після перевірки всіх помилок” [6, р. 125].

Досліджуючи пізнавальні здібності людини, Е. Флю зосереджується на з’ясуванні природи свободи та прав людини, розглядаючи цю проблему крізь призму такого феномена, як “расизм”. Поняття “расизм” він визначає як погану поведінку людини, точніше морально хибну, яка наочно виглядає як несправедливість. Несправедливість буде існувати доти, поки людина сама не почне розуміти свою унікальність та індивідуальність, адже кожен індивід має поважати, перш за все, себе сам. Вона зникне тоді, коли люди пригнобленої раси почнуть боротися за свої права і не дозволятимуть принижувати себе за те, що вони відрізняються за зовнішністю від інших. Такі зміни будуть спонукати інших брати приклад з такого шанобливого ставлення, що згодом приведе до кращого ставлення і до інших народів, як результат, відбудеться світове перемир’я.

Слід зазначити, що свої розвідки Е. Флю починає з дослідження двох слів, якими в англійській мові позначається феномен свободи, це: а) свобода (“freedom”); б) свобода (“liberty”). Зміст першого слова визначає свободу, яка може обмежитись чи гарантуватись за допомогою певних політичних інституцій, зміст іншого слова пояснюється як “свобода волі”. Спробуємо пояснити, який смисл вкладає Е. Флю в цю думку. Свобода є головною для людини, саме свобода, яка вкорінена в нас, і є “свобода волі”, адже вона існує в самому людському бутті. Це означає, що “ми всі є членами особливого виду створінь, які можуть і не можуть, але мають вибір. Втім, можна зробити й інший вибір, окрім вибраних ідей та тих, що вже існують” [6, р. 127].

У проблемі свободи людини, Е. Флю звертається до ідеї вибору людини, адже постаючи перед альтернативою фізично-можливих напрямків дій або бездіяльності,

людина постає перед вибором, який повинна зробити. Вибір людини залежать не тільки від того, в якому середовищі вона перебуває, а й від навколишнього світу, який має здатність впливати на людське тіло. Але головним чинником свободи і поведінки людини є вона сама, те, як вона сприймає та відчуває оточуючий світ, наскільки вона морально розвинена, бо мораль – це просто зовнішній прояв людини, вона йде із внутрішнього світу людини. Кожен індивід, зазначає Е. Флю, яким би він не був, це не просто фізично-рухоме тіло, це, перш за все, жива, свідома, емоційна людина, яка має власні думки, переживання, які здебільшого нею й рухають. Тому наша свобода залежить тільки від нас самих, а свої права ми повинні відстоювати.

Отже, проаналізувавши погляди сучасних представників світського гуманізму – П. Куртца, С. Московичі та Е. Флю і дослідивши терміни, якими вони визначали людину, її поведінку та мислення, було встановлено, що Людина ХХ-ХХІ ст. – це багатогранна, багатофункціональна особистість, яка здатна до критичного мислення та пізнання, має право вибору та свободи, має здатність до морального вдосконалення, спроможна до дослідження й відкриття чогось нового. Утім, нехтуючи цими якостями, сучасна людина може перетворитись на “людину маси/натовпу” і втратити власну індивідуальність, своє “Я”. Як результат, вона розчиниться в масі/натовпі й буде сприйматись як маса. Тому, щоб не втратити особисту індивідуальність, людина повинна розвивати в собі критицизм та відкритий розум, завжди вдосконалювати та розвивати моральні цінності, і не просто застосовувати всі ці здібності на словах, а намагатись використовувати їх на практиці.

Л і т е р а т у р а :

1. Франкл В. Человек в поисках смысла / Виктор Франкл ; [пер. с англ. и нем.]. – М. : Прогресс, 1999. – 368 с.
2. Хайдеггер М. Бытие и время / М. Хайдеггер ; [пер. с нем. В. В. Библихина]. – Х. : “Фолио”, 2003. – 503 с.
3. Давиденко Е. М. Криза гуманістичної парадигми сучасного суспільства / Е. М. Давиденко // Культура і цивілізація: єдність і відмінність. Вісник ДонНУЕТ.– 2013. – № 2 (58). – С. 7–18.
4. Kurtz P. Living without Religion: Eupraxophy [Electronic Resource] / Paul Kurtz. – New York : Prometheus Books, 1994. – Mode of Access : <http://www.amazon.com/kindle-store-ebooksnewspapersblogs/b?node=13314>
5. Московичи С. Век толп. Исторический трактат по психологии масс / Серж Московичи ; [пер. с фр. Т. П. Емельяновой]. – М. : Центр психологии и психотерапии, 1998. – 480 с.
6. Flew A. Atheistic Humanism (The Prometheus lectures) / Antoni Flew. – 1993. – 302 p.

R e f e r e n c e s :

1. Frankl V. Chelovek v poiskakh smysla [Man in search of meaning] / Viktor Frankl ; [per. s angl. i nem.]. – М. : Progress, 1999. – 368 s.
2. Khaydegger M. Bytiye i vremya [Being and Time] / M. Khaydegger ; [per. s nem. V. V. Bibikhina]. – KH. : “Folio”, 2003. – 503 s.
3. Davydenko E. M. Kryza humanistychnoyi paradyhmy suchasnoho suspil'stva [The crisis of the humanistic paradigm of modern society] / E. M. Davydenko // Kul'tura i tsyvilizatsiya: yednist' i vidminnist'. Visnyk DonNUET.– 2013. – № 2 (58). – S. 7–18.
4. Kurtz P. Living without Religion: Eupraxophy [Electronic Resource] / Paul Kurtz. – New York : Prometheus Books, 1994. – Mode of Access : <http://www.amazon.com/kindle-store-ebooksnewspapersblogs/b?node=13314>
5. Moskovichi S. Vek tolp. Istoricheskiy traktat po psikhologii mass [Century of the Crowds. Historical treatise on the psychology of the masses] / Serzh Moskovichi ; [per. s fr. T. P. Yemel'yanovoy]. – М. : Tsentr psikhologii i psikhoterapii, 1998. – 480 s.
6. Flew A. Atheistic Humanism (The Prometheus lectures) / Antoni Flew. – 1993. – 302 p.

Москальчук М. Н. Лингвокогнитивные подходы к терминологической верификации современного светского гуманизма.

В статье исследуются лингвокогнитивные подходы к сущности понятий, которые используются в современном светском гуманизме. Был сделан анализ содержания таких понятий, как

“евпраксофія”, “dasein”, “масса”, “человек массы”, свобода “freedom” и свобода “liberty” в их корреляции с когнитивным и лингвофилософским истолкованием. Установлено, что эти понятия не только помогут в определении принципов и взглядов ученых на сущность человека, на его социальную жизнь, но и будут способствовать раскрытию природы Человека XXI века.

Ключевые слова: евпраксофія, гуманизм, светский гуманизм, свобода “freedom”, свобода “liberty”, масса, человек массы, свобода воли.

Moskalchuk M. N. Linguocognitive Approaches to Terminological Verification of Modern Secular Humanism.

The article deals with the study of linguocognitive approaches to the essence of concepts that are used in modern secular humanism. An analysis has been made of the content of such concepts as “eupraxophy”, “dasein”, “mass”, “man of mass”, “freedom” and “liberty” in their correlation with cognitive and linguistic-philosophical interpretation. It has been established that these concepts will not only help in determining the principles and views of scientists on the essence of a man, on his social life, but will also contribute to the disclosure of the nature of a man in the XXI century.

Keywords: eupraxophy, humanism, secular humanism, “freedom”, “liberty”, mass, man of mass, freedom of will.

УДК 811.111:81'367.622

*Nevreva M. N., Shapa L. N., Tsinovaya M. V.
Odessa National Polytechnic University*

**SEMANTIC AND STATISTICAL FEATURES
OF THE PREFIX MORPHEMES OF NOUNS AND THEIR INTERACTION
IN THE TEXTS OF SCIENTIFIC DISCOURSE
(Based on the English Sublanguages “Chemical Engineering”,
“Automobile Engineering”, “Electrical Engineering”)**

One of the types of word-formation units – the prefix morphemes of nouns functioning in the English texts of the fields of engineering “Chemical Engineering”, “Automobile Engineering” and “Electrical Engineering” is considered in the article. The prefix inventory includes 30 units which constitutes almost the half of all prefix morphemes of the English language. The analysis of semantic and statistical prefix characteristics has shown that there is a high degree of interaction between them (characteristics), that is the statistical values of frequency of usage and productivity as well as the prevalence level of nouns with prefixes in each of the researched text corpora are directly dependent on prefix semantics.

Keywords: contextual analysis, lexical meaning, semantic group, scientific notion system, stratification layer.

The problems of English word-formation have been developed in details in linguistics not only by English and American grammarians [4; 10; 12; 16], but by linguists from other countries [2; 7; 8; 20] as well. At present, with the emergence of such directions as corpus linguistics, linguistics of functional styles, computer linguistics, etc., the study of word-formative elements of the text has reached a fundamentally different level, which provides, firstly, analysis of real texts; secondly, the verification of linguistic facts and conclusions by statistical and mathematical methods; thirdly, the use of probabilistic statistical modeling of various areas of discourse [3; 13 ...15; 19].

It is possible to use the following fact in order to compare the difference in the approaches of linguists to the study of such issue in the word formation as prefixation. So, until recently, the opinions of the most authoritative scientists in the word formation issues were restricted due to the fact that prefixal word formation characterizes mainly the verb